

SOCIÁLNA POISŤOVŇA

Materiál predkladaný na 2/18 zasadnutie
Dozornej rady Sociálnej poisťovne
konané dňa 17. apríla 2018

9

SPRÁVA O VÝSLEDKoch KONTROLNEJ ČINNOSTI SOCIÁLNEJ POISŤOVNE V ROKU 2017 A PLNENIE AKČNÉHO PLÁNU BOJA PROTI ZNEUŽÍVANIU SOCIÁLNEHO SYSTÉMU A PODVODOM V SOCIÁLNEJ POISŤOVNI

Dôvod predloženia:

realizácia vecného a časového plánu
konania zasadnutí Dozornej rady Sociálnej
poisťovne v roku 2018

Materiál obsahuje:

1. Návrh uznesenia Dozornej rady
Sociálnej poisťovne
2. Predkladaciu správu
3. Správu o výsledkoch kontrolnej činnosti
Sociálnej poisťovne v roku 2017
a plnenie akčného plánu boja proti
zneužívaniu sociálneho systému
a podvodom v Sociálnej poisťovni

Materiál predkladá:

Ing. Ľubomír Vážny
generálny riaditeľ Sociálnej poisťovne

Návrh uznesenia
Dozornej rady Sociálnej poisťovne

Dozorná rada Sociálnej poisťovne

berie na vedomie

správu o výsledkoch kontrolnej činnosti Sociálnej poisťovne v roku 2017 a plnenie akčného plánu boja proti zneužívaniu sociálneho systému a podvodom v Sociálnej poisťovni.

Predkladacia správa

Správa o výsledkoch kontrolnej činnosti Sociálnej poisťovne v roku 2017 je členená podľa druhu kontrolnej činnosti.

V časti A. „Vnútorňa kontrola vykonávaná poverenými zamestnancami Sociálnej poisťovne, ústredie“ sú zhrnuté výsledky:

I. vnútorných kontrol vykonávaných zamestnancami odboru kontroly a sťažností ústredia podľa zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“),

II. vnútorných kontrol vykonávaných zamestnancami organizačných útvarov ústredia.

V časti B. „Finančná kontrola vykonávaná zamestnancami organizačných útvarov pobočiek Sociálnej poisťovne“ sú zhodnotené výsledky kontrolnej činnosti zamestnancov organizačných útvarov pobočiek, vykonanej v organizačných útvaroch pobočiek.

Časť C. „Vonkajšia kontrola vykonávaná zamestnancami útvarov poistného pobočiek“ obsahuje výsledky kontrolnej činnosti u subjektov, ktorých povinnosti v sociálnom poistení stanovuje zákon. Zamestnanci útvarov poistného pobočiek v roku 2017 vykonali v rámci vonkajšej kontroly 15 521 vonkajších kontrol u 15 037 zamestnávateľov. Na základe vykonania vonkajšej kontroly zamestnávatelia uhradili v roku 2017 poistné v sume 6 135 707,37 EUR.

Poslednú časť D. tvorí „Vyhodnotenie plnenia akčného plánu boja proti zneužívaniu sociálneho systému a podvodom v Sociálnej poisťovni“ (ďalej len „akčný plán“), ktorý bol vydaný príkazom generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne č. 18/2017 zo dňa 15. augusta 2017. Plnenie akčného plánu obsahuje a hodnotí prijaté opatrenia, ktorých účelom je zabrániť zneužívaniu sociálneho systému a podvodom v jednotlivých oblastiach činnosti Sociálnej poisťovne.

Správa
o výsledkoch kontrolnej činnosti Sociálnej poisťovne v roku 2017
a plnenie akčného plánu boja proti zneužívaniu sociálneho systému a podvodom
v Sociálnej poisťovni

Kontrolná činnosť v Sociálnej poisťovni bola vykonávaná podľa Kontrolného poriadku Sociálnej poisťovne, Plánu kontrolnej činnosti vykonávanej zamestnancami Sociálnej poisťovne, ústredie, na rok 2017 a plánov kontrolnej činnosti pobočiek v súlade so zákonom, ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a vnútornými predpismi Sociálnej poisťovne.

Predmetom predloženej Správy o výsledkoch kontrolnej činnosti Sociálnej poisťovne v roku 2017 sú výsledky:

- A. vnútornej kontroly vykonanej poverenými zamestnancami Sociálnej poisťovne, ústredie (ďalej len „ústredie“) v členení na:
 - I. kontroly vykonané zamestnancami odboru kontroly a sťažností ústredia,
 - II. kontroly vykonané zamestnancami organizačných útvarov ústredia,
- B. finančnej kontroly vykonanej zamestnancami organizačných útvarov pobočiek Sociálnej poisťovne (ďalej len „pobočka“),
- C. vonkajšej kontroly vykonanej zamestnancami útvarov poisťného pobočiek,
- D. vyhodnotenia plnenia akčného plánu.

A. Vnútrotná kontrola vykonaná poverenými zamestnancami ústredia

Vnútrotná kontrola vykonávaná poverenými zamestnancami ústredia bola realizovaná:

- zamestnancami odboru kontroly a sťažností ústredia,
- zamestnancami organizačných útvarov ústredia.

I. Kontroly vykonané zamestnancami odboru kontroly a sťažností

V rámci vnútornej kontroly vykonali zamestnanci odboru kontroly a sťažností ústredia v roku 2017 spolu **98 kontrol**, z toho 6 v ústredí a 92 v pobočkách. Z tohto počtu bolo 5 plánovaných kontrol v oblasti dôchodkových dávok, 84 plánovaných vnútorných kontrol s iným zameraním a 9 mimoriadnych kontrol mimo plánu kontrolnej činnosti.

Plánované vnútorné kontroly

V roku 2017 bolo vykonaných **84 vnútorných kontrol**, ktoré boli zamerané na výplatu nemocenských dávok, úrazových dávok, dodržiavanie lehôt pri predpisovaní dlžných súm poisťného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie a odstupovanie právoplatných a vykonateľných rozhodnutí, dodržiavanie postupov pri zabezpečovaní prevádzky služobných motorových vozidiel a prepravných služieb, prácu pobočky s poisťným uhradeným bez právneho dôvodu, odbornú úroveň vykonávania lekárskej posudkovej činnosti (ďalej len „LPC“) v spolupráci s odborom LPC, manuálne evidovanie platieb a spracovanie neidentifikovaných platieb, pohyb peňažných prostriedkov v hotovosti v pokladnici

základných fondov pobočky, na postup pobočky pri vyhodnocovaní podaní a pri prešetrovaní sťažností a na dodržiavanie postupu pri vykonávaní vonkajšej kontroly.

Výplata nemocenských dávok

V pobočkách bolo vykonaných **16 kontrol** so zameraním na výplatu nemocenských dávok, v rámci ktorých bolo u 2 275 767 nemocenských dávok preverené:

- zasielanie dávok na bankové účty všetkých zamestnancov pobočky,
- dodržiavanie úlohy č. 41/8/12 a 42/8/12 zo dňa 20. februára 2012, ktorou sa zakazuje zamestnancom poskytnúť svoj účet na účely výplaty dávok sociálneho poistenia s výnimkou prípadov, ktoré ustanovuje zákon,
- overovanie majiteľa účtu pri hlásených duplicitných účtoch,
- vyplatené dávky, kde na jeden bankový účet boli poukázané nemocenské dávky rôznym poberateľom dávky a nebola zhoda v ich priezvisku,
- dodržiavanie § 181 ods. 1 a § 182 ods. 2 zákona, kde zamestnanec organizačnej zložky Sociálnej poisťovne je vylúčený z prejednávania a rozhodovania vecí, ak so zreteľom na jeho vzťah k veci, k účastníkom konania alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosť o jeho nezáujatosti,
- či u príbuzných osôb zamestnancov príslušnej organizačnej zložky Sociálnej poisťovne nedochádza k uplatňovaniu nároku na nemocenské dávky krátko po vzniku poistenia súbežne z viacerých poistení.

Kontrolami boli zistené nasledovné nedostatky:

porušenie § 117 zákona, t. j. výplata dávky na účet, ktorého majiteľom nie je príjemca dávky, nedôsledné šetrenie majiteľa účtu, nerešpektovaný spôsob výplaty nemocenskej dávky, zaslanie dávky na účet zamestnanca Sociálnej poisťovne, porušenie §§ 181 a 182 zákona, preplatok na dávke spôsobený mylnou úhradou a nevrátením na účet Sociálnej poisťovne.

Na odstránenie zistených nedostatkov a príčin ich vzniku bolo prijatých **42 opatrení**, ktorými boli písomné upozornenie zamestnancov na dôsledné dodržiavanie povinností v súlade s Oznámením vo veci postupu v súvislosti s nasadením funkcionality na kontrolu duplicity účtov, vykonanie pohovorov so zamestnancami a opakované upozornenie na právne dôsledky vyplývajúce z porušenia zákona a „zákazu generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne“, vrátenie neoprávnene vyplatenej dávky na účet Sociálnej poisťovne, došetrenie majiteľov bankových účtov a zistenie oprávnenosti spôsobu výplaty dávky v súlade so zákonom, používanie upravených tlačív žiadostí o nemocenské dávky, písomné upozornenie zamestnanca na nedostatočné plnenie pracovných úloh – krátenie odmien.

Výplata úrazových dávok

V pobočkách bolo vykonaných **16 kontrol** so zameraním na výplatu úrazových dávok, v rámci ktorých bolo u 46 829 úrazových dávok preverené:

- zasielanie dávok na bankové účty všetkých zamestnancov pobočky,
- dodržiavanie úlohy č. 41/8/12 a 42/8/12 zo dňa 20. februára 2012, ktorou sa zakazuje zamestnancom poskytnúť svoj účet na účely výplaty dávok sociálneho poistenia s výnimkou prípadov, ktoré ustanovuje zákon,

- vyplatené dávky, kde na jeden bankový účet boli poukázané úrazové dávky rôznym poberateľom dávky a nebola zhoda v ich priezvisku,
- dodržiavanie § 181 ods. 1 a § 182 ods. 2 zákona, kde zamestnanec organizačnej zložky Sociálnej poisťovne je vylúčený z prejednávania a rozhodovania vecí, ak so zreteľom na jeho vzťah k veci, k účastníkom konania alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosť o jeho nezáujatosti.

Kontrolami boli zistené nasledovné nedostatky:

porušenie § 117 zákona, t. j. výplata dávky na účet, ktorého majiteľom nie je príjemca dávky, zaslanie dávky na účet zamestnanca Sociálnej poisťovne, dávka zaslaná omylom na iný účet z dôvodu zlyhania ľudského faktora.

Na odstránenie zistených nedostatkov a príčin ich vzniku bolo prijatých **6 opatrení**, a to hlavne upozornenie zamestnancov na dôsledné dodržiavanie pracovných povinností.

Dodržiavanie lehôt pri predpisovaní dlžných súm poistného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie a odstupovanie právoplatných a vykonateľných rozhodnutí

V pobočkách bolo vykonaných **12 kontrol**, v rámci ktorých bol skontrolovaný postup pobočky pri predpisovaní dlžných súm poistného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie a odstupovanie právoplatných a vykonateľných rozhodnutí 1 587 rozhodnutí u zamestnávateľov, 142 rozhodnutí u samostatne zárobkovo činných osôb (ďalej len „SZČO“) a 75 rozhodnutí u dobrovoľne poistených osôb.

Kontrolami boli zistené nasledovné nedostatky:

nedodržanie lehoty na predpísanie dlžného poistného, nepredpísanie dlžného poistného, nesprávne vyznačenie právoplatnosti rozhodnutia, nedodržanie lehoty na generovanie výkazov, nedodržanie lehoty na odstúpenie rozhodnutia, nedodržanie lehoty na zaslanie, resp. nezaslanie výzvy zamestnávateľovi.

Na odstránenie zistených nedostatkov a príčin ich vzniku bolo prijatých **26 opatrení**, ktorými boli dôsledné sledovanie dodržiavania lehôt na vystavovanie rozhodnutí a na ich odstupovanie v zmysle platných metodických usmernení, preukázateľné oboznámenie zamestnancov s výsledkami kontroly, upozornenie na dodržiavanie lehôt, stanovenie záväzných termínov na kontrolu generovania, predkladania mesačných výkazov, zasielania výziev zamestnávateľom a na spustenie kontrolných zostáv na predpisovanie.

Dodržiavanie postupov pri zabezpečovaní prevádzky služobných motorových vozidiel a prepravných služieb

V pobočkách boli vykonané **3 kontroly** so zameraním na vyúčtovanie spotreby pohonných látok, použitie referentských vozidiel na plnenie pracovných úloh zamestnancov, ktorým boli služobné motorové vozidlá zverené do osobnej starostlivosti a na súkromné účely, dohody o zverení týchto vozidiel na služobné a súkromné účely, uhrádzanie pohonných látok na súkromné účely a platenie dane a inventarizáciu pohonných látok.

V oblasti zabezpečovania prevádzky služobných motorových vozidiel a prepravných služieb **neboli zistené žiadne nedostatky.**

Práca pobočky s poistným uhradeným bez právneho dôvodu

V pobočkách bolo vykonaných **13 kontrol** so zameraním na postup pobočky v súvislosti s poistným uhradeným bez právneho dôvodu v zmysle § 145 zákona, kde bolo preverené prípadné zasielanie poistného na bankové účty zamestnancov Sociálnej poisťovne a tiež interné preúčtovania platieb v informačnom systéme Jednotný výber poistného (ďalej len „IS JVP“).

Kontrolami boli zistené nasledovné nedostatky:

nedodržanie § 145 zákona, t. j. použitie poistného zaplateného bez právneho dôvodu na zápočet pohľadávky iných poistencov, nedodržanie lehoty na vrátenie poistného, resp. nevrátenie poistného po ukončení poistného vzťahu.

V súvislosti s neoprávneným preúčtovaním platieb poistného bolo kontrolami v roku 2017 zistené neoprávnené vyplatenie nemocenských dávok v úhrnnej sume 20 108,90 EUR.

Na odstránenie zistených nedostatkov a príčin ich vzniku bolo prijatých **44 opatrení**, ktorými boli upozornenie zamestnancov útvarov poistného na striktné a presné dodržiavanie znenia § 145 zákona, vydanie rozhodnutia o odňatí nemocenských dávok, usporiadanie preplatku na dávke, vrátenie poistného zaplateného bez právneho dôvodu na správne variabilné symboly poistencom, okamžité vrátenie poistného zaplateného bez právneho dôvodu poistencom, ktorým zaniklo poistenie, usmernenie vedúcich útvarov poistného pobočiek v rámci celoslovenských porád.

Na základe kontrol vykonaných v predchádzajúcom období boli prijaté opatrenia, ktoré eliminovali výskyt porušenia § 145 zákona na minimum.

Odborná úroveň vykonávania LPČ

V spolupráci s odborom LPČ bolo vykonaných **6 kontrol** v pobočkách so zameraním na LPČ dôchodkového poistenia, úrazového poistenia, nemocenského poistenia a na právnu agendu LPČ.

Kontrolami boli zistené nasledovné nedostatky:

nedodržanie lehoty pri posudzovaní zdravotného stavu.

Na odstránenie zistených nedostatkov a príčin ich vzniku bolo prijaté **opatrenie**, ktorým bolo upozornenie zamestnancov LPČ na dodržiavanie lehôt v zmysle vnútorných predpisov Sociálnej poisťovne.

Manuálne evidovanie platieb a spracovanie neidentifikovaných platieb

V pobočkách bolo vykonaných **6 kontrol** so zameraním na postup pobočky pri manuálnom evidovaní platieb a pri spracovaní neidentifikovaných platieb.

Kontrolami boli zistené nasledovné nedostatky:

nezaevidovanie platby, pri ktorej nebol uvedený špecifický symbol, ako poistné počnúc najstarším obdobím, nedodržanie lehoty na vykonanie úkonov smerujúcich k identifikovaniu osoby odvádzateľa.

Na odstránenie zistených nedostatkov a príčin ich vzniku bolo prijatých **5 opatrení**, ktorými boli prerokované a zjednotené postupy zamestnancov útvaru poisťného, upozornenie zamestnancov na dôsledné dodržiavanie vnútorných predpisov, vykonávanie kontroly neidentifikovaných platieb zamestnancami a vedúcimi útvarov poisťného.

Pohyb peňažných prostriedkov v hotovosti v pokladnici základných fondov pobočky

V pobočkách boli vykonané **4 kontroly** so zameraním na príjmové pokladničné doklady súvisiace s úhradou poisťného realizovaného hotovostným platobným stykom prostredníctvom pokladnice pobočky a následný prevod tohto poisťného na účet Štátnej pokladnice.

V oblasti pohybu peňažných prostriedkov v hotovosti v pokladnici základných fondov pobočky **neboli zistené žiadne nedostatky**.

Postup pobočky pri vyhodnocovaní podaní a pri prešetrovaní sťažností

V pobočkách boli vykonané **4 kontroly**, ktorými bolo preverené dodržiavanie zákona č. 9/2010 Z. z. o sťažnostiach v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sťažnostiach“) a metodického usmernenia Sociálnej poisťovne (ďalej len „MU“) č. 24/2010 Postup organizačných zložiek Sociálnej poisťovne pri podávaní, prijímaní, evidovaní, prešetrovaní a písomnom oznámení výsledku prešetrovania sťažnosti alebo prekontrolovania sťažnosti fyzických osôb a právnických osôb v znení neskoršieho dodatku.

Kontrolami boli zistené nasledovné nedostatky:

porušenie článku 3 ods. 5 MU č. 24/2010, t. j. pobočka nevyzvala sťažovateľa na predloženie splnomocnenia, porušenie § 6 ods. 1 písm. c) zákona o sťažnostiach, t. j. neodloženie sťažnosti, ktorá sa týkala inej osoby, než ktorá ju podala a nebolo k nej priložené úradne osvedčené splnomocnenie na zastupovanie sťažovateľa, porušenie § 5 ods. 7 zákona o sťažnostiach, t. j. neodloženie sťažnosti podanej v elektronickej forme, ktorá nebola do piatich pracovných dní od jej podania potvrdená vlastnoručným podpisom sťažovateľa, porušenie článku 3 ods. 4 MU č. 24/2010, t. j. písomná sťažnosť, ktorá bola doručená po uvedenej lehote, nebola pobočkou zaevidovaná pod novým evidenčným číslom, pobočka nevyzvala sťažovateľa na písomné potvrdenie sťažnosti.

Na odstránenie zistených nedostatkov a príčin ich vzniku boli prijaté **2 opatrenia**, ktorými boli upozornenie na dôsledné dodržiavanie MU č. 24/2010 a zintenzívnenie spolupráce a komunikácie pri prešetrovaní sťažností s odborom kontroly a sťažností ústredia.

Dodržiavanie postupu pri vykonávaní vonkajšej kontroly

V pobočkách boli vykonané **4 kontroly** zamerané na dodržiavanie postupu pri výkone vonkajšej kontroly plnenia odvodových povinností zamestnávateľa. Zároveň bola skontrolovaná úplnosť a preukázateľnosť spisovej dokumentácie. Kontroly boli zamerané najmä na dodržiavanie ustanovení § 242 až § 245 zákona a vnútorných predpisov Sociálnej poisťovne (MU č.6/2014, MU č.15/2016 a usmernenie z porady 20.4.2017 Staré Hory).

V kontrolovanom období (január 2016 – september 2017) **pobočky vykonali spolu 3 056 kontrol**, čo predstavuje priemerne **10 kontrol mesačne** na kontrolnú dvojicu. Z uvedeného počtu vykonaných kontrol bola skontrolovaná vzorka **116** náhodne vybratých **spisov, t.j. 3,7%**.

Kontrolami boli v niektorých prípadoch zistené formálne nedostatky, najmä absencia povinných údajov v protokole o výsledku kontroly a v zápisnici o prerokovaní protokolu (miesto výkonu kontroly, IČO kontrolovaného subjektu), vyjadrenie kontrolovaného subjektu ku kontrolným zisteniam, vlastnoručné podpisy zamestnancov kontroly a nesprávne uvedené obchodné meno kontrolovaného subjektu.

Na odstránenie zistených nedostatkov a príčin ich vzniku bolo prijatých **16 opatrení**, ktorými boli oboznámenie zamestnancov so zistenými nedostatkami, upozornenie na dôsledné dodržiavanie vnútorných predpisov Sociálnej poisťovne, stanovenie kontrolných mechanizmov pre zamestnancov vykonávajúcich vonkajšiu kontrolu.

Plánované kontroly v oblasti dôchodkových dávok

Zamestnanci odboru kontroly a sťažností vykonali v roku 2017 v sekcii dôchodkového poistenia 5 plánovaných vnútorných kontrol zameraných na kontrolu dodržiavania ustanovení zákona a vnútorných predpisov pri:

- rozhodovaní o nároku na vdovský dôchodok a vdovecký dôchodok podľa § 293dm a § 293dn zákona v znení zákona č. 407/2015 Z. z.,
- zvýšení sumy starobného dôchodku podľa § 69a zákona v znení zákona č. 413/2012 Z. z.,
- priznaní starobného dôchodku podľa zákona a podľa nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia v platnom znení,
- priznaní starobného dôchodku podľa zákona,
- rozhodovaní o nároku na vyrovnávací príplatok podľa § 69b zákona v znení zákona č. 140/2015 Z. z..

Ako **nedostatky** boli zistené: **nesprávne priznaný vdovský a vdovecký dôchodok od 1. januára 2016, vdovský dôchodok bol zvýšený neoprávnenie, zvýšenie vdovského dôchodku podľa osobitných predpisov bolo poskytnuté v nesprávnej sume, suma starobného dôchodku, z ktorej sa určilo zvýšenie podľa § 69a ods. 2 ku dňu dovŕšenia dôchodkového veku, nebola zvýšená za obdobie dôchodkového poistenia získané po priznaní predčasného starobného dôchodku do dovŕšenia dôchodkového veku, počet dní, počas ktorých netrval nárok na výplatu predčasného starobného dôchodku, bol nesprávne určený, suma starobného dôchodku, z ktorej sa určilo zvýšenie podľa § 69a ods. 2 ku dňu dovŕšenia dôchodkového veku, nebola zvýšená, doba poistenia získaná podľa právnych predpisov ďalšieho štátu Európskej únie bola započítaná v nesprávnom rozsahu, pre určenie sumy starobného dôchodku nebol započítaný preukázaný hrubý zárobok, nebola započítaná náhradná doba a doba poberania invalidného dôchodku priznaného a vyplácaného Sociálnou poisťovňou, nebol presne a úplne zistený skutočný stav vecí o vymeriavacom základe, o počte vychovaných detí, o dobe starostlivosti o dieťa, na účely minimálneho dôchodku nebolo započítané obdobie poberania invalidného dôchodku a obdobie, ktoré sa pripočítalo odo dňa vzniku nároku na čiastočný invalidný dôchodok do dovŕšenia dôchodkového veku, pre určenie sumy**

vyrovnávacieho príplatku nebolo započítané, resp. bolo nesprávne započítané obdobie dôchodkového poistenia získané pred 1. januárom 1993.

K zisteným nedostatkom bolo prijatých **19 opatrení** na ich odstránenie a na odstránenie príčin ich vzniku, ktoré spočívali v oboznámení zamestnancov s kontrolnými zisteniami, v individuálnom prerokovaní zistených nedostatkov s každým zamestnancom, ktorý ich spôsobil, v odstránení zistených nedostatkov, vo vytvorení metodologickej pomôcky, vo vlastnej kontrole dávkových spisov, v školeniach a odborných seminároch a v návrhoch na úpravu a aktualizáciu programového vybavenia.

Kontroly vykonané mimo plánu kontrolnej činnosti

Mimo plánu vykonali zamestnanci odboru kontroly a sťažností **9 mimoriadnych vnútorných kontrol**, ktoré boli zamerané na plnenie prijatých opatrení v oblasti práce pobočky s poistným uhradeným bez právneho dôvodu, preverenie podnetov Úradu pre verejné obstarávanie vo veci obstarávania spiatočných leteniek z Viedne do Bruselu s ubytovaním, preverenie podnetu Železničnej spoločnosti Slovensko, a. s. v oblasti vystavovania potvrdení o vyplácaní dôchodkových dávok a na prácu pobočky v oblasti výberu poistného a príspevkov a následnej výplaty nemocenských dávok u vybraných zamestnávateľov.

Kontrola plnenia opatrení prijatých v rámci vnútorných kontrol so zameraním na prácu pobočky s poistným uhradeným bez právneho dôvodu

V pobočkách boli vykonané **3 kontroly** zamerané na postup pobočky v súvislosti s poistným uhradeným bez právneho dôvodu v zmysle § 145 zákona, kde bolo preverené prípadné zasielanie poistného na bankové účty zamestnancov Sociálnej poisťovne a tiež interné preúčtovania platieb v IS JVP. Kontrolami bolo zistené, že prijaté opatrenia pobočky splnili a v uvedenej oblasti **neboli zistené** žiadne ďalšie **nedostatky**.

Preverenie podnetov Úradu pre verejné obstarávanie vo veci obstarávania spiatočných leteniek z Viedne do Bruselu s ubytovaním

V ústredí bola vykonaná **1 kontrola**, ktorej predmetom bolo 7 podnetov týkajúcich sa podlimitných zákaziek s využitím elektronického trhoviska. Kontrolou **neboli zistené nedostatky**.

Preverenie podnetu Železničnej spoločnosti Slovensko, a. s. v oblasti vystavovania potvrdení o vyplácaní dôchodkových dávok

V 1 pobočke bola vykonaná **kontrola**, ktorá bola zameraná na preverenie potvrdení o poberaní invalidného dôchodku a ich autenticity. Uvedené potvrdenia boli podpísané a opatrené pečiatkou pobočky Sociálnej poisťovne. Kontrolou bolo zistené, že osoby uvedené v potvrdeniach nie sú poberateľmi invalidného dôchodku, ani inej dávky dôchodkového poistenia. Potvrdenia neboli vystavené v predpísanom formáte, neboli vydané z informačných systémov Sociálnej poisťovne a pečiatky sa javili ako naskenované. Kontrolou nebola zistená účasť zamestnancov Sociálnej poisťovne na falšovaní potvrdení, ani porušenie vnútorných

predpisov Sociálnej poisťovne. Sociálnou poisťovňou bolo **podané trestné oznámenie vo veci podozrenia, že bol spáchaný trestný čin falšovania a pozmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate, úradnej uzávery, úradného znaku a úradnej značky podľa § 352 ods. 1 a subvenčného podvodu podľa § 225 ods. 1 Trestného zákona.**

Práca pobočky v oblasti výberu poistného a príspevkov a následnej výplaty nemocenských dávok u vybraných zamestnávateľov

Boli vykonané **4 kontroly** v pobočkách, ktoré boli zamerané na oblasť výberu poistného u vybraných zamestnávateľov a následnú výplatu nemocenských dávok u zamestnancov, ktorí boli uznaní za dočasne práceneschopných krátko po vzniku poistenia a poistenie zvyčajne zaniklo bezprostredne po skončení, prípadne počas trvania dočasnej pracovnej neschopnosti. Na základe vykonaných kontrol vzniklo podozrenie, že pracovné pomery boli uzatvárané výlučne za účelom poberania nemocenskej dávky. Kontrolovaným poistencom boli vyplatené dávky v celkovej sume 65 112,14 EUR, čo predstavuje škodu, ktorá vznikla Sociálnej poisťovni. Sociálnou poisťovňou boli **podané 3 trestné oznámenia vo veci podozrenia, že bol spáchaný trestný čin subvenčného podvodu podľa § 225 ods. 1 Trestného zákona.**

K zisteným nedostatkom bolo pobočkami prijatých **6 opatrení**, ktoré spočívali v oboznámení zamestnancov s kontrolnými zisteniami, vypracovaní vnútornej smernice rozdelenia agendy, preverení opodstatnenosti vzniku a trvania dočasnej pracovnej neschopnosti a v kontrole dodržiavania liečebného režimu.

Tabuľka1 Prehľad vybraných ukazovateľov - zhrnutie

počet vykonaných kontrol	98
počet skontrolovaných prípadov v oblasti výplaty nemocenských dávok	2 275 767
počet skontrolovaných prípadov v oblasti výplaty úrazových dávok	46 829
počet skontrolovaných rozhodnutí v oblasti predpisovania poistného	1 804
počet skontrolovaných spisov v oblasti dávok dôchodkového poistenia	750
počet skontrolovaných neidentifikovaných platieb poistného	54 102
neoprávnené preúčtovanie poistného v sume	19 611,22 EUR
1 trestné oznámenie vo veci podozrenia zo spáchania trestných činov falšovania a pozmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate, úradnej uzávery, úradného znaku a úradnej značky podľa § 352 ods. 1 a subvenčného podvodu podľa § 225 ods. 1 Trestného zákona	
3 trestné oznámenia vo veci podozrenia zo spáchania trestného činu subvenčného podvodu podľa § 225 ods. 1 Trestného zákona	

Na základe predložených správ od kontrolovaných subjektov možno konštatovať, že prijaté opatrenia na odstránenie nedostatkov a príčin ich vzniku boli v stanovených termínoch splnené, resp. sa priebežne plnia.

II. Kontroly vykonané zamestnancami organizačných útvarov ústredia

Vnútročné kontroly vykonávali zamestnanci odborných útvarov ústredia a boli zamerané na kontrolu súladu činností vykonávaných organizačnými zložkami Sociálnej poisťovne so zákonom, ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a vnútornými predpismi Sociálnej poisťovne.

V roku 2017 bolo vykonaných **24 vnútorných kontrol**, z toho 1 kontrola v ústredí a 23 kontrol v pobočkách.

Výsledky vnútorných kontrol

Odbor metodiky dôchodkového poistenia

V roku 2017 bolo vykonaných **9 kontrol**, z toho 1 kontrola v ústredí a 8 kontrol v pobočkách.

V odbore dôchodkových dávok v ústredí bola kontrola zameraná na zákonnosť postupu a rozhodovania v odvolacom konaní podľa zákona.

V odvolacom konaní boli zistené nasledovné nedostatky: **zápisnica o ústnom podaní spísaná v pobočke nebola podpísaná účastníkom konania a zamestnankyňou pobočky a neboli vyzvaní** na odstránenie nedostatkov, písomné **odvolanie nebolo podpísané účastníkom konania a nebol vyzvaný** na odstránenie nedostatku, v rámci odvolacieho konania **nebolo zrušené rozhodnutie o zvýšení** predčasného starobného dôchodku, ktoré bolo nahradené novým rozhodnutím (odvolaniu bolo vyhovené v plnom rozsahu a rozhodnutie o priznaní predčasného starobného dôchodku bolo zrušené, následne malo byť zrušené aj rozhodnutie o zvýšení predčasného starobného dôchodku, ktoré s tým súviselo a to z dôvodu vydania nového rozhodnutia).

Na odstránenie zistených nedostatkov a príčin ich vzniku boli prijaté **3 opatrenia**, v zmysle ktorých boli nedostatky individuálne prerokované so zamestnancom, ktorý ich spôsobil, na pracovných poradách boli zistené nedostatky prerokované za účelom obmedzenia ich opätovného výskytu a o realizácii uložených opatrení bola informovaná riaditeľka sekcie dôchodkového poistenia.

V pobočkách boli kontroly zamerané na úplnosť spisovania žiadostí o starobný dôchodok, invalidný dôchodok, postup pobočky pri riešení nesúladu v údajoch uvedených v elektronických evidenčných listoch dôchodkového poistenia (ďalej len „eELDP“) s údajmi uvedenými v IS JVP, postup pri stornovaní eELDP (storno napr. neukončený pracovný vzťah, poistenie nevzniklo, duplicitné eELDP), správnosť údajov uvedených v evidenčných listoch dôchodkového poistenia (ďalej len „ELDP“) samostatne zárobkovo činných osôb (ďalej len „SZČO“) a dobrovoľne dôchodkovo poistených osôb (ďalej len „DDPO“) vyhotovených manuálnym alebo elektronickým spôsobom.

Kontrolami boli zistené nedostatky: **žiadosti o dôchodok neboli kompletne** napr. neboli priložené ELDP, nebolo priložené tlačivo „Preukázanie skutočností rozhodujúcich na určenie sumy starobného dôchodku“ príp. tlačivo nebolo opatrené pečiatkou pobočky, nebolo priložené potvrdenie poistenca štátu, v optickom archivačnom systéme sa nachádzali ELDP s rozpornými údajmi o výkone trestu odňatia slobody, nedostatočne preukázané obdobia dôchodkového poistenia, nesprávny dátum spísania žiadosti o dôchodok.

Kontrolou zameranou na súlad údajov v eELDP s údajmi v IS JVP a stornovanie eELDP boli zistené nedostatky: **eELDP omylom stornovaný zamestnankyňou pobočky, eELDP neboli zamestnávateľovi vrátené na opravu vymeriavacích základov, eELDP mal byť stornovaný** (dohoda o brigádnickej práci študentov výnimka z poistenia, eELDP nemal byť vyhotovený vôbec), **omylom stornovaný eELDP – údaje boli správne, neoprávnene vrátené eELDP zamestnávateľovi na opravu** (údaje boli správne).

Na odstránenie zistených nedostatkov a príčin ich vzniku bolo prijatých **18 opatrení**. V zmysle prijatých opatrení boli zamestnanci na pracovných poradách upozornení na: dôsledné dodržiavanie pracovných postupov pri spisovaní žiadostí o dôchodok a pri ich kompletizovaní, príp. boli vykonané individuálne pohovory so zamestnancami, u ktorých boli zistené nedostatky, dôsledné šetrenie chýbajúcich období dôchodkového poistenia, ktoré je preukázateľné (doložený doklad o šetrení) a dodržiavanie vnútorných predpisov Sociálnej poisťovne týkajúcich sa ELDP a eELDP najmä pri kontrole súladu údajov uvedených v eELDP a v IS JVP a pri ich zasielaní na opravu zamestnávateľovi, príp. pri ich stornovaní.

Odbor poistného

Zamestnancami odboru poistného boli v roku 2017 vykonané **2 kontroly** so zameraním na posúdenie žiadostí o vystavenie prenosného dokumentu A1 z dôvodu vyslania a dodržiavanie lehôt pri postúpení žiadostí o určenie uplatniteľnej legislatívy ústrediu. Kontrolou **neboli zistené nedostatky**.

Odbor prevádzky

Zamestnanci odboru prevádzky vykonali v roku 2017 **1 kontrolu** so zameraním na dodržiavanie postupov pri zabezpečovaní prevádzky služobných motorových vozidiel a prepravných služieb.

V kontrolovanej oblasti **neboli zistené nedostatky**.

Oddelenie správy registratúry

V roku 2017 bolo vykonaných **12 kontrol** v oblasti registratúry, ktoré boli zamerané na dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov a vnútorných predpisov Sociálnej poisťovne pri výkone správy registratúry, evidenciu registratúrnych záznamov, obeh, tvorbu, vybavovanie, ukladanie a ochranu registratúrnych záznamov, materiálno-technické zabezpečenie registratúr a vyradovanie registratúrnych záznamov a oblasť podateľne a expedície.

V oblasti registratúry **boli zistené nasledovné nedostatky: spisy neboli označené v súlade s registratúrnym plánom (napr. nesprávna registratúrna značka, znak lehoty a lehota uloženia), v písomnom styku smerom ku klientovi neboli úradné záznamy (listy) správne označené prefixovým číslom (evidenčné číslo spisu spolu s poradovým číslom záznamu) príp. neboli týmto číslom označené vôbec, odoslané úradné záznamy neboli evidované v automatizovanom systéme správy registratúry.**

Na odstránenie zistených nedostatkov a príčin ich vzniku boli prijaté **4 opatrenia**, ktoré sa týkali upozornenia zamestnancov na dodržiavanie registratúrneho poriadku Sociálnej poisťovne.

V oblasti podateľne a expedície neboli zistené žiadne nedostatky.

B. Finančná kontrola vykonaná zamestnancami organizačných útvarov pobočiek

V roku 2017 bolo zamestnancami pobočiek vykonaných **89 finančných kontrol na mieste** v súlade so zákonom č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov, príkazom generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne č. 3/2016 „Vykonávanie finančnej kontroly v podmienkach Sociálnej poisťovne“ v platnom znení a príkazmi riaditeľov pobočiek. Tieto kontroly boli zamerané na finančné operácie základných fondov nemocenského poistenia, úrazového poistenia (okrem úrazovej renty a pozostalostnej úrazovej renty), garančného poistenia a poistenia v nezamestnanosti. Predmetom kontroly boli výplaty jednotlivých druhov dávok, t. j. overenie nároku na dávku, správnosť výpočtu, či bola dávka poukázaná v správnej výške a správne mu poberateľovi, vykonanie základnej finančnej kontroly. V rámci finančných kontrol zameraných na vyššie uvedené finančné operácie **neboli zistené žiadne nedostatky**.

C. Vonkajšia kontrola vykonaná zamestnancami útvarov poistného pobočiek

Vonkajšia kontrola v roku 2017 bola vykonaná u zamestnávateľov na základe polročných plánov vonkajšej kontrolnej činnosti, ktoré vypracovali útvary poistného pobočiek. Do plánov vonkajšej kontrolnej činnosti boli zaradení zamestnávatelia, ktorí si neplnili povinnosti v súlade so zákonom [napr. nepredkladali mesačné výkazy poistného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie, neplatili poistné a príspevky na starobné dôchodkové sporenie (ďalej len „poistné“), neplnili oznamovacie povinnosti – najmä prihlásenie alebo odhlásenie zamestnancov], nespolupracovali s organizačnými útvarmi pobočky a zamestnávatelia, u ktorých nebola vonkajšia kontrola v minulosti vykonaná. Pobočky okrem kontrol na základe plánov vonkajšej kontrolnej činnosti vykonávali vonkajšie kontroly najmä na základe podnetov dávkových útvarov Sociálnej poisťovne, na základe podnetov fyzických osôb a inšpektorátov práce.

V roku 2017 bolo pobočkami ukončených **15 521 kontrol** na sociálne poistenie. Kontrola bola vykonaná u **15 037 zamestnávateľov**. V porovnaní s rokom 2016 bolo vykonaných **o 2 028 vonkajších kontrol menej**, čo sa prejavilo aj v menšom počte skontrolovaných zamestnancov a skontrolovaných mesiacov.

Pokles počtu vykonaných kontrol **bol ovplyvnený výberom subjektov, pridelovaním a výkonom inej pracovnej činnosti v rámci útvarov poistného** (došetrovanie súbehu rol poistencov štátu s rolou zamestnanca, vrátenie poistného – úlohy z ústredia; výkon finančnej kontroly na pobočke, kontrola platieb v informačnom systéme, agenda súčinností, prenos údajov z IS JVP do IS PvNGP, pomoc pri riešení chýb v registri poistencov, vydávanie rozhodnutí na poistné, penále a pokuty, vrátenie poistného SZČO, prevedenie pohľadávok do mandátnej správy a vydávanie formulárov), **väčšou náročnosťou vykonávaných kontrol** u zamestnávateľov, ktorí neposkytujú súčinnosť pri výkone kontroly, ktorých počet každoročne narastá, **predlžovaním času na výkon kontroly** z dôvodu veľkej chybovosti registrácie poistencov a vykazovaných údajov vo výkazoch poistného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie, **prerušovania kontrol** z dôvodu obnovy konania, čakania na závery šetrení inšpektorátov práce a iných inštitúcií (aj zahraničných) na ukončenie mandátnych správ, na vyriešenie predbežnej otázky atď. Z celkového počtu ukončených kontrol bolo v roku 2017 ukončených s výsledkom „nevykonateľná“ **663 vonkajších kontrol**.

Správnosť odvodu poistného a plnenie oznamovacích povinností bola skontrolovaná za **359 381 poistencov**. V roku 2017 bolo skontrolovaných **3 652 895 mesiacov**, za ktoré zamestnávateľa odvádzali poistné za svojich zamestnancov.

Z celkového počtu 15 037 skontrolovaných zamestnávateľov, 2 377 zamestnávateľov (15,8 %) predložilo mesačné výkazy a výkazy poistného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie (ďalej len „výkazy“) **až pri výkone kontroly, pričom na základe kontrolnej činnosti** bolo v informačnom systéme zaevidovaných celkom **7 177 výkazov**. Pri kontrole **výkazov** zamestnávateľov opravili zamestnanci pobočiek **292 598 chýb**.

V rámci výkonu vonkajších kontrol bolo opravených **41 915 chýb v registračných listoch zamestnancov**.

V súvislosti s vykonávanými kontrolami na sociálne poistenie bolo v roku 2017 uložených **3 692 pokút** v celkovej sume **349 401,71 EUR** a bolo vydaných **4 075 rozhodnutí na penále** v celkovej sume **827 256,31 EUR**.

Výkon vonkajšej kontroly prispieva v značnej miere k vyššiemu výberu poistného, o čom svedčí fakt, že zamestnávateľa už po oznámení o vykonaní kontroly, v priebehu kontroly alebo po ukončení kontroly uhradia dlžné poistné, alebo časť poistného.

Po zohľadnení všetkých úhrad poistného na základe kontrol vykonaných v roku 2017 **bolo zamestnávateľmi uhradené poistné v sume 6 135 707,37 EUR**, čo predstavuje napriek nižšiemu počtu vykonaných kontrol, **nárast oproti roku 2016 o 1 068 691,50 EUR**.

Na základe dosiahnutých výsledkov možno konštatovať, že zamestnanci kontroly osobným kontaktom so zamestnávateľom prispievajú k zabezpečeniu správnosti vykazovaných údajov v informačných systémoch Sociálnej poisťovne, osobným kontaktom so zamestnávateľmi prispievajú k lepšej informovanosti zamestnávateľa o jeho povinnostiach voči Sociálnej poisťovni, v rámci výkonu kontroly vykonávajú konzultačnú a poradenskú činnosť, čím sa u zamestnávateľov predchádza chybám do budúcnosti.

D. Vyhodnotenie plnenia akčného plánu

V roku 2017 vydala Sociálna poisťovňa nový príkaz generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne č. 18/2017 „Akčný plán boja proti zneužívaniu sociálneho systému a podvodom v Sociálnej poisťovni“, ktorým sa zrevidovali a aktualizovali riziká negatívneho správania v oblasti sociálneho poistenia a s nimi súvisiace návrhy riešení na ich elimináciu. Zároveň boli v tomto vnútornom predpise definované ciele akčného plánu a jeho účel. Špecifikovalo sa, čo sa rozumie zneužívaním sociálneho systému a určili sa ďalšie povinnosti zamestnancom Sociálnej poisťovne, ktorých účelom je dôraz na prevenciu pred zneužívaním sociálneho systému.

Hoci novelami zákona, ako najefektívnejším nástrojom na zabránenie zneužívania sociálneho systému, dochádza k poklesu tejto činnosti, najvyššie riziko zneužívania stále existuje v oblasti dávok sociálneho poistenia a v oblasti výberu poistného.

V oblasti **dôchodkového poistenia** nebolo v roku 2017 zistené bezdôvodné prednostné vybavovanie žiadostí o dôchodkovú dávku alebo žiadostí o jej zvýšenie. V sledovanom

období nebol zaznamenaný žiadny prípad poskytnutia nepravdivých, zámerne nesprávnych alebo zavádzajúcich údajov potrebných na posúdenie nároku na dôchodok, jeho výplatu a na určenie jeho sumy zo strany žiadateľa o dôchodok alebo poberateľa dôchodku, prípadne zo strany jeho zamestnávateľa. V oblasti dôchodkového poistenia nebolo v posudzovanom období zistené negatívne správanie, v čoho dôsledku nebolo podané trestné oznámenie.

V oblasti **nemocenského poistenia** boli útvarmi nemocenského poistenia priebežne prešetrované podozrivé prípady podvodného správania zamestnávateľov a zamestnancov, ktorých cieľom je uviesť Sociálnu poisťovňu do omylu v otázke splnenia podmienok nároku na poskytnutie nemocenských dávok alebo určenia ich výšky. Znaky skutkovej podstaty trestného činu **subvenčného podvodu** boli v roku 2017 zistené odborom kontroly a sťažností v rámci mimoriadnych vnútorných kontrol, ktoré sú uvedené na str. 8.

Pri sledovaní prípadov podozrenia v oblasti **falšovania a pozmeňovania údajov** na žiadostiach o nemocenskú dávku útvary nemocenského poistenia dôsledne kontrolovali údaje na žiadostiach o nemocenské dávky a pri nezrovnalostiach alebo nečitateľnosti údajov spolupracovali s útvarmi lekárskej posudkovej činnosti pobočiek. Vo veci podozrenia na falšovanie a pozmeňovanie údajov na žiadostiach o nemocenské dávky zo strany poistenca bolo podaných **24 trestných oznámení**, z toho 9 bolo postúpených príslušnému orgánu na priestupkové konanie, v 1 prípade bolo trestné oznámenie odmietnuté, v 1 prípade bola podozrivá osoba uznaná za vinnú, v 1 prípade bol podaný návrh na schválenie dohody o vine a treste, v 1 prípade bolo trestné konanie podmienčne zastavené a preplatok na nemocenskej dávke bol poistencom uhradený a v 11 prípadoch trestné konanie prebieha.

Aj v roku 2017 si iní poistenci – **otcovia** detí, vo zvýšenej miere uplatňovali **nárok na materské** (tabuľka 2). Jednalo sa často o prípady, pri ktorých vzniká pochybnosť o tom, či dohoda rodičov o prevzatí dieťaťa do starostlivosti otcom dieťaťa nebola iba fiktívna. Najčastejšie sa vyskytovali situácie, keď počas poberania materského tieto osoby pracovali u iného zamestnávateľa než u toho, u ktorého bol nárok na materské uplatnený, resp. u toho istého zamestnávateľa, avšak na iný pracovnoprávny vzťah. Obdobne to bolo aj u SZČO.

Tabuľka 2 – Prehľad čerpania materského za rok 2017; z toho muži

Rok	Materské (Spolu ženy aj muži)				Materské MUŽI			
	Počet prípadov	Počet poberateľov	Suma v €	Priemer na 1 poberateľa €	Počet prípadov	Počet poberateľov	Suma v €	Priemer na 1 poberateľa €
2011	278 306	53 057	107 043 384,70	2 017,52	613	133	243 326,60	1 829,52
2012	290 674	57 536	128 797 050,43	2 238,55	960	208	444 188,16	2 135,52
2013	286 521	56 210	126 041 162,32	2 242,33	1 382	305	602 332,98	1 974,86
2014	278 200	54 583	117 203 283,44	2 147,25	3 061	717	1 363 516,97	1 901,70
2015	293 366	57 368	125 684 370,61	2 190,84	8 263	1 731	3 985 509,64	2 302,43
2016	316 654	61 921	150 765 314,38	2 434,80	14 319	3 076	8 194 705,45	2 664,08
2017	352 419	68 562	199 074 495,19	2 903,57	30 679	6 553	22 442 642,27	3 424,79

V uvedených prípadoch vzniklo podozrenie, že otcovia detí boli len poberateľmi dávky, pričom starostlivosť o dieťa bola zabezpečovaná spravidla matkou dieťaťa. Sociálna poisťovňa v týchto situáciách nemá právomoc skúmať skutočné prevzatie dieťaťa do celodennej osobnej starostlivosti zo strany otca dieťaťa, nakoľko táto povinnosť nie je ustanovená v zákone. Útvary nemocenského poistenia podávali pri podozrivých prípadoch

podnety na vykonanie kontroly u zamestnávateľa alebo na inšpektoráty práce vo veci prešetrenia, či pracovné zmluvy boli uzatvorené v súlade so Zákonníkom práce. Pochybenie nebolo preukázané.

V prípadoch, kedy si rodičia súbežne **čerpali rôzne nemocenské dávky na to isté dieťa** (napr. matka materské a otec ošetrovné), útvary lekárskej posudkovej činnosti prešetrovali opodstatnenosť vzniku a trvania potreby ošetrovania. V tejto oblasti neboli zistené žiadne nedostatky.

U zamestnávateľov, ktorých poistenci čerpali nemocenské dávky aj na základe zohľadnenia dôb nemocenského poistenia podľa „**dohôd s nulovými vymeriavacími základmi**“, boli vykonané vonkajšie kontroly bez zistených nedostatkov.

Naopak, v oblasti **oneskoreného predkladania podkladov zamestnávateľmi a poskytovania nesprávnych údajov** boli v niekoľkých prípadoch vyplatené nemocenské dávky bez právneho dôvodu napriek tomu, že boli útvarmi vykonané všetky preventívne opatrenia. Išlo o prípady:

- nesprávneho prihlásenia zamestnanca na dohodu o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru s pravidelným príjmom,
- nesprávne potvrdených údajov na tlačive „Žiadosť o ošetrovné“,
- opravy mesačných výkazov,
- nesprávneho prihlásenia zamestnanca do slovenského systému sociálneho poistenia,
- zmeny ukončenia pracovného pomeru.

Zamestnávateľom boli vydané rozhodnutia vo veci povinnosti nahradiť neprávom vyplatené sumy na nemocenských dávkach.

V oblasti **úrazového poistenia** sa v roku 2017 nevyskytli prípady zneužívania sociálneho systému. V tomto roku bolo zároveň ukončené právoplatným rozhodnutím súdu trestné konanie (pobočka Svidník podala trestné oznámenie ešte v roku 2013) vo veci subvenčného podvodu. Prípád sa týkal účelového navyšovania mzdy zamestnancovi zo strany zamestnávateľa (jediného spoločníka a konateľa obchodnej spoločnosti s ručením obmedzeným), pričom išlo o tú istú osobu. Obvinený bol v tomto prípade uznaný za vinného. Cieľom jeho konania bolo protiprávne vylákание úrazových dávok.

V oblasti **poistenia v nezamestnanosti** pri podozreniach na účelové uzatváranie „**dohôd s nulovými vymeriavacími základmi**“ (zohľadňujú sa ako obdobie poistenia v nezamestnanosti), pričom cieľ poistenca je vylákание dávky v nezamestnanosti pri neplatení poistného na poistenie v nezamestnanosti, boli tieto prípady najčastejšie riešené priamo s poistencom (žiadateľom o dávku), zamestnávateľom a útvarom poistného pobočky. Vo viacerých prípadoch boli nezrovnalosti odstránené aj bez vykonania vonkajšej kontroly útvarov poistného pobočky, no vyskytli sa aj prípady, kedy predmetné dohody boli na základe vonkajšej kontroly zmenené alebo stornované. U niektorých žiadateľov o dávku v nezamestnanosti existencia dohôd nemala vplyv na získanie potrebnej doby poistenia v nezamestnanosti, a to z dôvodu existencie súbežného poistenia, ktoré vzniklo na základe pracovného pomeru. Ani v jednom prípade nebolo zistené zneužitie sociálneho systému.

Pri podozrení na **účelové skončenie pracovnoprávneho vzťahu po skončení rodičovskej dovolenky** (stačí len 1 deň), ak došlo k markantnému navýšeniu vymeriavacieho základu za účelom získania maximálnej dávky v nezamestnanosti, vecne príslušné útvary pobočiek tieto prípady konzultovali priamo so žiadateľom o dávku v nezamestnanosti, zamestnávateľom alebo útvarom poistného pobočky. Vecne príslušné útvary pobočiek nepodávali podnety na vykonanie vonkajšej kontroly, ak z predložených dokladov v rámci konania o dávke v nezamestnanosti bolo preukázateľne zistené, že k objektívnemu navýšeniu

vymeriavacieho základu došlo z dôvodu preplatenia dovolenky pri skončení pracovného pomeru, resp. z dôvodu vyplatenia odstupného zodpovedajúceho predchádzajúcim zárobkom zamestnanca.

V roku 2017 priebežne podávali vecne príslušné útvary pobočiek v predmetnej oblasti podnety na vykonanie vonkajšej kontroly. V jednom prípade na základe vonkajšej kontroly a v spolupráci s Inšpektorátom práce bol prešetrený zamestnávateľ, ktorý opravil nesprávne určený vymeriavací základ, v čoho dôsledku bola ušetrená suma dávky v nezamestnanosti vo výške 1 693 EUR.

Vecne príslušné útvary pobočiek nad rámec akčného plánu podávali podnety príslušným úradom práce, sociálnych vecí a rodiny, ak im boli známe skutočnosti odôvodňujúce vyradenie uchádzača z evidencie uchádzačov o zamestnanie.

V oblasti **garančného poistenia** sa v prípadoch **výskytu nezrovnalostí v údajoch poskytnutých zamestnávateľom, príp. žiadateľom o dávku garančného poistenia** tieto riešili s uvedeným subjektami, predbežným správcom konkurznej podstaty, správcom konkurznej podstaty, ako aj s útvarami poisťovní (vrátane využitia inštitútu vonkajšej kontroly). Nesúlad údajov bol preverovaný aj v spolupráci s inými inštitúciami (napr. príslušnými úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny, príslušnými inšpektorátmi práce, súdmi, inštitúciami Európskej únie a pod.).

V oblasti **účelového uzatvárania pracovnoprávných vzťahov so zámerom získania dávky garančného poistenia** podal v roku 2017 vecne príslušný útvar pobočky Banská Bystrica v 1 prípade trestné oznámenie vo veci podozrenia zo spáchania **trestného činu subvenčného podvodu**. Z uvedeného dôvodu dávkové konania prerušila a dávky garančného poistenia žiadateľom nevyplatila v čoho dôsledku došlo k **zabráneniu zneužitia sociálneho systému v tejto oblasti**. Zo 17 žiadateľov o dávku je 10 v blízkom príbuzenskom vzťahu so zamestnávateľom. Výška škody v danom prípade predstavuje, s ohľadom na maximálnu výšku dávky, sumu 43 968,21 EUR. Zamestnávateľ podal oneskorene prihlášky a odhlášky zamestnancov (RLFO), s ktorými mal uzatvorené pracovnoprávne vzťahy, a to celkom 59 krát, ďalej oneskorene predložil mesačné výkazy poisťovní a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie, nesplnil povinnosť platiť a odvieť poisťovne na sociálne poistenie za obdobie 08/2013 – 12/2016. Väčšina zamestnancov mala zúčtovanú odmenu za vykonanú prácu za posledný mesiac trvania pracovnoprávného vzťahu. Trestné konanie nie je ukončené. V predmetnej oblasti podal v 1 prípade trestné oznámenie aj vecne príslušný útvar pobočky Trebišov vo veci podozrenia zo spáchania **trestného činu subvenčného podvodu**. Pobočka mala podozrenie, že uvedená spoločnosť prijala do zamestnania a neúmerne zvýšila mzdu niektorým zamestnancom (majúcich rodinné väzby na zamestnávateľa) za účelom vylákania dávky garančného poistenia, pričom v danom čase už nemala na krytie odvodov finančné prostriedky. Okresné riaditeľstvo policajného zboru v Trebišove uznesením zo dňa 19. apríla 2017 **podozrenia zo spáchania zločinu subvenčného podvodu odmietlo**, nakoľko nebol dôvod na začatie trestného stíhania alebo na postup podľa § 197 ods. 2 Trestného poriadku. Dávky garančného poistenia boli preto každému zo žiadateľov vyplatené v maximálnej sume 2 649 EUR.

Posudkovými lekármi vykonávajúcimi LPČ pobočiek bolo v roku 2017 vykonaných 32 269 kontrol posudzovania spôsobilosti na prácu a kontrolovaných bolo 672 070 dočasne práceneschopných. Z tohto počtu po vykonaní kontroly bolo uznaných za práceneschopných 68 743 poistencov (na podnet posudkového lekára 31 437 poistencov).

V rámci posudzovania spôsobilosti na prácu posudkoví lekári aj naďalej upozorňujú ošetrovujúcich lekárov na vyskytujúce sa prípady zneužívania sociálneho systému a sú

usmerňovaní, aby pri uznávaní dočasnej práceneschopnosti postupovali zodpovedne a objektívne. Posudkoví lekári nezaznamenali žiadne závažné prípady nesprávnych diagnostických postupov.

K zamedzeniu zneužívania sociálneho systému v oblasti nemocenského poistenia a LPČ výrazne prispela funkcionalita a zostavy v informačnom systéme APV SYRIUS zamerané na odhaľovanie špekulatívneho správania poistencov.

V júni 2017 bol zaznamenaný vysoký nárast dočasne práceneschopných poistencov u zamestnávateľa Manpower Group Slovensko, s.r.o. v pôsobnosti pobočiek Poprad, Stará Ľubovňa a Spišská Nová Ves. Vzniklo podozrenie, že si poistenci nemocenskou dávkou finančne pokryli obdobie medzi ukončením jednej a začiatkom druhej pracovnej zmluvy u uvedeného zamestnávateľa v čase, kedy poistencom nebolo možné prideliť prácu. Bezodkladne prijatými opatreniami – t. j. cieľným výkonom kontrol posudzovania spôsobilosti na prácu sa znížil počet dočasných pracovných neschopností o 143 (údaj k 12. januáru 2018) z pôvodných 172 (evidovaných k 9. júnu 2017).

Za rok 2017 bolo vykonaných 83 995 kontrol dodržiavania liečebného režimu, z tohto počtu na podnet posudkového lekára celkom 81 520 kontrol. Podozrení z porušenia liečebného režimu bolo 20 631 prípadov. **Overených porušení liečebného režimu** odstúpených na riešenie útvaru nemocenského poistenia **bolo 913**. Celkový **hmotný postih** predstavoval **87 437,03 EUR**.

V roku 2017 bolo kontrolou Lekárskych správ zo zisťovacích lekárskejších prehliadok a kontrolných lekárskejších prehliadok, v prípade zmenových posudkov, **zrecenzovaných** posudkovými lekármi ústredia na vysunutých pracoviskách **75 140 Lekárskych správ**. **Špecifickou recenznou činnosťou** (t. j. kontrola Lekárskych správ v prípadoch, ak súd zrušil rozhodnutie Sociálnej poisťovne a vec bola vrátená na nové konanie, na posúdenie zdravotného stavu a vydanie nového rozhodnutia) bolo v roku 2017 **zrecenzovaných 134 Lekárskych správ**, z toho bolo odporučené doplnenie Lekárskej správy v 4 prípadoch. Pri posudzovaní dlhodobu nepriaznivého zdravotného stavu na účely invalidného dôchodku posudkoví lekári aj v roku 2017 postupovali objektívne, zdravotný stav konzultovali pred prejednaním s posudkovým lekárom – koordinátorom, pravidelne mesačne sa vyhodnocovali recenzné správy. V sporných prípadoch využívali možnosť diagnostickej hospitalizácie a znaleckého dokazovania.

V rámci LPČ úrazového poistenia sa sporné prípady pred posúdením zdravotného stavu riešia za účasti všetkých posudkových lekárov LPČ pobočky, príp. prostredníctvom odboru LPČ ústredia. V niektorých sporných prípadoch boli vyžiadané znalecké posudky, prípadne hospitalizácia na preverenie choroby z povolania na Klinike pracovného lekárstva a toxikológie v Bratislave.

V roku 2017 vykonali posudkoví lekári v pobočkách 3 099 takýchto kontrol, v 841 prípadoch vyjadrili nesúhlas s bodovým ohodnotením.

V **oblasti výberu poistného** bolo v roku 2017 zaslaných **33 238 písomných výziev** a až **125 713 SMS správ a e-mailov** za účelom predloženia mesačných výkazov poistného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie (ďalej len „MVP“). Na základe týchto upozornení zaslalo 20 048 zamestnávateľov chýbajúci MVP. Za nepredkladanie MVP uložili pobočky **pokuty v celkovej sume 168 765,35 EUR**.

Sociálna poisťovňa v roku 2017 upozorňovala odvádzateľov poistného nad rámec svojich bežných postupov **na zaplatenie poistného** prostredníctvom:

- **písomných výziev** v celkovom počte **40 469** (z toho voči zamestnávateľom 3 426),
- doručenia **SMS správ a e-mailov**
 - v počte **410 631**, ktorými boli **zamestnávateľa** upozornení na aktuálny nedoplatok na poistnom v celkovej sume **300 298 925,49 EUR**,
 - v počte **193 999**, ktorými boli **SZČO** upozornené na dlžné poistné v celkovej sume **28 529 448,42 EUR**.

V roku 2017 bolo **174 938 odvádzateľom** poistného **predpísané dlžné poistné** v celkovej sume **274 535 220,33 EUR** (z tohto počtu 132 668 zamestnávateľom v sume **235 202 388,83 EUR**) a **192 389 odvádzateľom** bolo predpísané penále v sume **43 971 281,63 EUR** (z toho 50 730 zamestnávateľom v sume 15 521 790,90 EUR).

V súvislosti s kontrolou plnenia povinností zamestnávateľov ustanovených zákonom bolo v hodnotenom období uložených **6 889 pokút v celkovej sume 501 625,09 EUR** (z toho 2 433 pokút v dôsledku negatívneho správania zamestnávateľa v sume 146 961,19 EUR).

V hodnotenom období bolo podaných 4 748 trestných oznámení na 2 481 odvádzateľov poistného vo veci neplatenia a neodvádzania poistného.

Vo veci zneužívania sociálneho systému poľskými zamestnávateľmi bolo v roku 2017 skontrolovaných 30 „rizikových poľských zamestnávateľov“. Kontroly boli vykonané v pobočkách Bratislava, Trnava, Žilina, Čadca, Dolný Kubín, Banská Bystrica, Prešov, Svidník a Trebišov. V odôvodnených prípadoch na kontrole participovali aj príslušné inšpektoráty práce. Na základe týchto kontrol bolo zistené, že znaky schránkovej firmy boli preukázané u 2 zamestnávateľov, 22 zamestnávateľov tieto známky nevykazovalo. V súvislosti so 6 zamestnávateľmi ešte stále prebieha komunikácia s príslušnou poľskou inštitúciou sociálneho zabezpečenia, resp. konateľmi spoločností vo veci predloženia dodatočných dokladov alebo vyjadrenia sa ku kontrolným zisteniam.

V oblasti informačného systému bol zistený 1 prípad zneužitia informácií z informačného systému Sociálnej poisťovne. Zamestnanec Sociálnej poisťovne ako oprávnená osoba poskytol neoprávnenej osobe osobitnú kategóriu osobných údajov dotknutej osoby. V uvedenom prípade podala Sociálna poisťovňa trestné oznámenie vo veci podozrenia zo spáchania trestného činu neoprávneného nakladania s osobnými údajmi podľa § 376 Trestného zákona resp. zo spáchania trestného činu poškodzovania cudzích práv podľa § 376 Trestného zákona na neznámeho páchatel'a. Dňa 15. januára 2018 bolo Sociálnej poisťovni doručené upovedomenie o začatí trestného stíhania vo veci neoprávneného nakladania s osobnými údajmi podľa § 374 ods. 1 písm. a) Trestného zákona Okresným riaditeľstvom PZ v Bratislave I, trestné konanie trvá. Dňa 25. septembra 2017 začal Úrad na ochranu osobných údajov Slovenskej republiky správne konanie v predmetnej veci proti Sociálnej poisťovni, ktoré doposiaľ trvá.

V oblasti správy pohľadávok, verejného obstarávania, informačných technológií a prevádzkovej činnosti nebol zistený prípad zneužitia sociálneho systému.

V hodnotenom období **nebolo zistené zneužitie** sociálneho systému **zo strany zamestnancov Sociálnej poisťovne**.